

ضوابط قیمت گذاری کالاهای تولید داخل

بروزرسانی شده مطابق تصمیمات منتهی به تاریخ

۱۴۰۵/۰۵/۱۸

هیئت تعیین و تثبیت قیمت ها

(ابلاغی در سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۸)

تهیه و تنظیم:

سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان

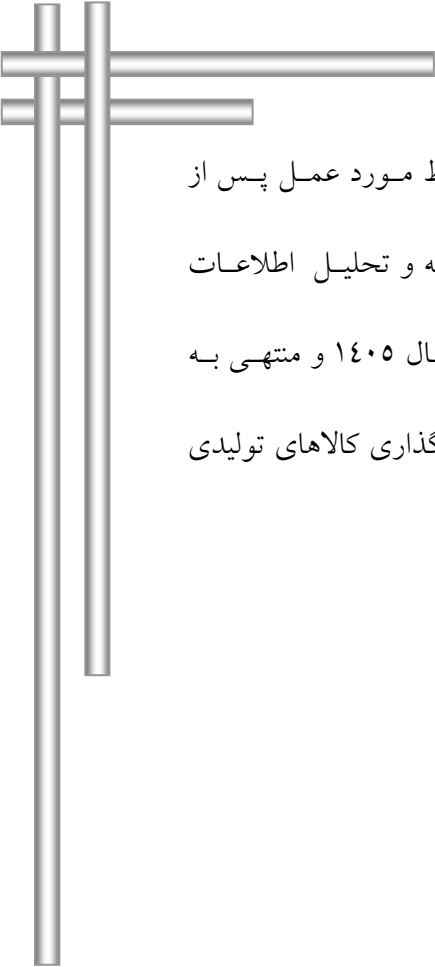
مهر ماه ۱۴۰۵

مقدمه:

سیاست های حاکم بر نظام قیمت گذاری در ایران از دیرباز تاکنون باتوجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی حاکم بر جامعه مبتنی بر اقدام دولت در قیمت گذاری ها و تنظیم بازار کالاهای اساسی بوده است، قیمت تعدادی از کالاها و خدمات اساسی و حساس به استناد قوانین جاری و تشخیص مراجع تصمیم گیری دولتی بصورت تثبیتی یا تکلیفی اعلام می شده و الزاماً مشمول ضوابط و برنامه های کنترلی خاص بوده و مقررات دستگاههای نظارتی بطور کامل بر این گروه از کالاها اعمال می گردیده است .

قیمت تعدادی دیگری از کالاها و خدمات که حساسیت کمتری داشته ولی تاثیر افزایش قیمت آنها در ایجاد عدم تعادل نسبی در عرضه و تقاضا و افزایش بهای تمام شده کالاهای تولیدی (باعنوان مواد اولیه) و یا بعضاً انحصاری بودن آن قابل توجه بوده است در چارچوب ضوابط و دستورالعمل های دولت (سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان) و با استفاده از کمیته های تخصصی قیمت گذاری متشکل از نمایندگان دستگاههای مرتبط تعیین گردیده و توسط دستگاهها و بنگاههای اقتصادی اعلام می شده است. همچنین قیمت کالاهاییکه عرضه و تقاضای آن در بازار نسبتاً متعادل بوده و از مجموعه سیاست های مستقیم حمایتی نیز استفاده نمی شده براساس مکانیسم عرضه و تقاضا در بازار تعیین می شده و دولت دخالتی در آن نداشته است. در مجموع اقدام دولت در امور مربوط به قیمت و قیمت گذاری ، برای گروه کالاهای مصرفی و خدمات با تعیین و اعلام قیمت ها، با عناوین عادی ، یارانه ای، تعادلی، تلفیقی ، صنفی و صنعتی جنبه حمایتی داشته و در واقع با کنترل و تثبیت قیمت ها و با درنظر گرفتن مصالح تولیدکنندگان بصورت غیرمستقیم از مصرف کنندگان حمایت می شده است.

در این راستا سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان به همراه دیگر دستگاههای متولی در چند دهه گذشته ضوابطی را برای قیمت گذاری کالاها و خدمات تدوین و به مورد اجرا گذاشته که این ضوابط آخرین

بار در سال ۱۴۰۲ مورد بازنگری کلی قرار گرفته بود لذا به جهت به روز رسانی ضوابط مورد عمل پس از مکاتبه با اعضای هیات تعیین و تثبیت قیمت‌ها و برگزاری جلسات کارشناسی و تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده موضوع در جلسات متعدد طی سال‌های ۱۴۰۳، ۱۴۰۴ و همچنین در سال ۱۴۰۵ و منتهی به ۱۴۰۵/۰۵/۱۸ در هیئت مذکور مطرح و ضمن بحث و بررسی برخی مفاد ضوابط قیمت گذاری کالاهای تولیدی اصلاح گردیده است.

ضوابط قیمت گذاری کالاهای تولیدی:

مبنای اولیه :

- ۱- پس از بحث و تبادل نظر درخصوص انواع شیوه های قیمت گذاری، شیوه قیمت گذاری بر مبنای عملکرد مالی شرکت ها و لحاظ تعدیلات لازم در چارچوب ضابطه تدوینی در نظر گرفته شده است.
 - ۲- مبنای محاسبه و پیش بینی هزینه ها برای تعیین و برآورد قیمت بر اساس عملکرد سال مالی قبل و مستند به گزارش حسابرس مستقل و همچنین آخرین تراز مالی سال جاری می باشد.
- تبصره ۱:** چنانچه صورت های مالی واحد تولیدی حسابرسی نشده باشد، ارقام مندرج در اظهارنامه مالیاتی و ضمائم آن و سایر مدارک و مستندات حسب بررسی های کارشناسی مبنای محاسبه هزینه ها می باشد.
- تبصره ۲:** در مواردی که واحدهای تولیدی، بازرگانی یا خدماتی از ارائه اسناد و مدارک لازم برای تعیین قیمت خودداری نمایند و یا اسناد و مدارک مثبته ای برای تعیین قیمت نداشته باشند و یا اسناد و مدارک کافی نباشد، بهای تمام شده و نرخ فروش با پیشنهاد وزارتخانه و یا دستگاه متولی ذیربط و تأیید سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان تعیین می گردد.
- تبصره ۳:** هزینه ها و تغییرات آن نسبت به سال مالی قبل بر مبنای تغییرات قانونی، مستند و متعارف لحاظ خواهد گردید.

عوامل تشکیل دهنده بهای تمام شده :

الف - مواد مستقیم مصرفی:

۱ - مبنای محاسبه مواد مستقیم از نظر میزان مصرف، مواد مصرفی استاندارد یا فرمولاسیون محصول و در صورت عدم وجود استاندارد، مواد مصرفی واقعی و یا فرمول تعیین شده از طرف مراجع ذیصلاح هر کدام که کمتر باشد تعیین می گردد.

۲- نرخ مواد مستقیم مصرفی باید مستند به مدارک مثبته باشد. چنانچه واحد تولیدی نتواند هزینه های مواد مستقیم را مستند نماید، نرخ مواد مستقیم بر اساس نرخ مواد مستقیم در سایر واحدهای ذیربط در محاسبات منظور می گردد.

تبصره ۱ : ضایعات متعارف در صورت وجود در محاسبات منظور می گردد.

تبصره ۲ : در صورتیکه امکان تعیین نرخ مواد در سایر واحدهای تولیدی امکانپذیر نباشد، نرخ خرید مواد توسط سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان و با هماهنگی وزارتخانه و تشکلهای ذیربط محاسبه می شود.

ب - دستمزد مستقیم :

مبنای محاسبه هرواحد محصول برای هزینه دستمزد مستقیم بر اساس تولید واقعی همان سال لحاظ می گردد.

ج - سربار تولید :

هزینه های سربار ، هزینه های عمومی کارخانه هستند که تحقق آن اجتناب ناپذیر است و به سهولت نمی توان بین محصول مشخص و معین و مقدار آن رابطه ایجاد کرد. این هزینه ها شامل هزینه های تولید به استثنای

هزینه های مواد مستقیم و دستمزد مستقیم می باشند و بایستی برای اختصاص آن به یک واحد محصول از فرآیند تسهیم استفاده نمود.

مبنای محاسبه هزینه سربار برای هر واحد محصول براساس تولید واقعی همان سال و یا ۷۰ درصد ظرفیت اسمی هرکدام که بیشتر باشد منظور می گردد.

تبصره ۱: هزینه استهلاک دارایی ها براساس نرخ مندرج در قانون، آیین نامه ها و بخشنامه های مالیاتی در محاسبات منظور می گردد.

تبصره ۲: هزینه بازخرید یا پایان خدمت کارکنان برابر با یک ماه حقوق و مزایا و مطابق قانون کار در محاسبات منظور می گردد.

تبصره ۳: در صورت عدم افشای هزینه های جذب نشده، تولید واقعی یا ۷۰ درصد ظرفیت اسمی هر کدام بیشتر باشد ملاک عمل می باشد. (در صورت افشای هزینه های جذب نشده و پس از کسر آن، تولید واقعی ملاک عمل می باشد).

سایر هزینه ها:

د - هزینه های عمومی، اداری، توزیع و فروش:

هزینه هایی هستند که ارتباطی با تولید ندارند و نمی توان بین محصولات مشخص و معین و مقدار هزینه رابطه ایجاد نمود و یا بعبارتی نمی توان آن را به یک واحد مشخص اختصاص داد و بایستی برای تخصیص آنها از فرایند تسهیم استفاده نمود.

مبنای محاسبه هزینه های اداری، عمومی، توزیع و فروش هر واحد محصول براساس فروش واقعی یا ۷۰ درصد ظرفیت اسمی هرکدام که بیشتر باشد منظور می گردد.

تبصره ۱: چنانچه هزینه های عمومی و اداری قابل تفکیک باشند این هزینه ها براساس ۷۰ درصد ظرفیت اسمی و یا تولید واقعی هرکدام که بیشتر باشد تسهیم می گردد.

تبصره ۲: هزینه استهلاک دارایی ها براساس نرخ مندرج در قانون، آیین نامه ها و بخشنامه های مالیاتی در محاسبات منظور می گردد.

تبصره ۳: هزینه بازر خرید یا پایان خدمت کارکنان برابر با یک ماه حقوق و مزایا و مطابق قانون کار در محاسبات منظور می گردد.

تبصره ۴: کل هزینه های ورزشی تا سقف هزینه های پرداختی به پرسنل (حداکثر تا سقف مقرر در قانون) در محاسبات منظور و هزینه های خارج از هزینه های پرداختی به پرسنل از محاسبات حذف می گردد.

تبصره ۵: هزینه های تبلیغات براساس هزینه های افشاء شده در سرفصل هزینه ها در سال اول فعالیت شرکت حداکثر ۱ درصد فروش و در سالهای آتی حداکثر نیم درصد فروش در محاسبات منظور می گردد.

تبصره ۵-۱: چنانچه برای هزینه های تبلیغات شرکت یا کالای خاص نیاز به تعدیل باشد با نظر کارشناسی سازمان حمایت قابل بررسی می باشد.

تبصره ۵-۲: چنانچه کالایی از یارانه دولتی استفاده نماید هزینه تبلیغات در محاسبات منظور نمی گردد.

هـ- سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی و غیر عملیاتی:

هـ-۱- سایر درآمدهای عملیاتی و غیر عملیاتی:

سایر درآمدهای عملیاتی عیناً از سرجمع بهای تمام شده کسر می گردد و سایر درآمدهای غیرعملیاتی با در نظر گرفتن ۱۵ درصد سود شرکت برای این قبیل درآمدها، ۸۵ درصد آنها در محاسبات قیمت تمام شده تولیدات اصلی محاسبه و از سرجمع هزینه ها و در نهایت از قیمت تمام شده تولیدات اصلی کسر می گردد .

تبصره ۱: درآمدهایی که هزینه آن در هزینه محصول اصلی منظور نشده باشد (با تشخیص محل تامین) از جمله موارد ذیل از این موضوع مستثنی می باشد:

۱- درآمدهای حاصل از فروش دارایی های غیر جاری

۲- درآمد حاصل از فروش سرمایه گذاری خارج از شرکت

۳- درآمد حاصل از جوایز صادراتی و سایر جوایز

تبصره ۲: زیان ناشی از تسعیر ارز چنانچه در صورتهای مالی شرکت درج شده باشد در سقف سرفصل هزینه مالی (مجموع هر دو سرفصل) در محاسبات لحاظ می‌گردد. بدیهی است در صورت تحقق سود حاصل از تسعیر نرخ ارز درآمد متعلقه عیناً از مجموع هزینه‌ها کسر خواهد شد.

هـ- ۲- سایر هزینه‌های عملیاتی و غیرعملیاتی:

کلیه هزینه‌های مرتبط با تولید در این بخش در محاسبات قیمت تمام شده تولیدات اصلی محاسبه و به سرجمع هزینه‌ها و در نهایت قیمت تمام شده تولیدات اضافه می‌گردد.

مبنای تسهیم خالص سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی و غیرعملیاتی ۷۰٪ ظرفیت اسمی و یا تولید واقعی همان سال هرکدام بیشتر باشد ملاک عمل خواهد بود

و- هزینه‌های مالی:

بر اساس صورت‌های مالی حداکثر معادل نصف نرخ سود تسهیلات مصوب سالانه بخش تولید، (اعلام شده از سوی بانک مرکزی) ضرب در بهای مواد مستقیم مصرفی منظور می‌گردد.

- مبنای تسهیم هزینه‌های مالی ۷۰٪ ظرفیت اسمی و یا تولید واقعی همان سال هر کدام بیشتر باشد ملاک عمل خواهد بود.

تبصره: درخصوص آن دسته از واحدهای تولیدی که سرفصل هزینه مالی در صورتهای مالی قید نشده و یا لحاظ میانگین درصد هزینه مالی گروه صنعتی مربوطه مورد تقاضای شرکت می‌باشد، سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان بر اساس میانگین هزینه مالی صنعت مشابه که مورد بررسی قرار گرفته و یا پس از استعلام از بانک مرکزی پیرامون سهم هزینه مالی در صنایع مشابه و دوره گردش کالا از وزارتخانه تولیدی

ذیربط و یا سایر مراجع حداکثر معادل نصف نرخ سود تسهیلات مصوب سالانه بخش تولید، (اعلام شده از سوی بانک مرکزی) را به عنوان هزینه مالی لحاظ نماید.

ز- سود:

سود بر مبنای جدول ذیل نسبت به بهای تمام شده کالای ساخته شده (مواد ، دستمزد و سربار) در محاسبات لحاظ میگردد و این سود با تشخیص هیات تا ۴ درصد کاهش یا افزایش می یابد.

شرح	درصد سود
*کالاهای انحصاری	۱۵
سایر کالاهای تولیدی	۱۷

***در صورت خروج از وضعیت انحصار مطابق اعلام شورای رقابت متناسب با سود سایر کالاهای تولیدی مندرج در جدول اعمال می گردد.**

ی- سایر :

۱- هرگونه عوارض یا مالیات که به موجب مقررات قانونی باید از مصرف کننده دریافت شود، به نرخ های فروش بدون سود اضافه می شود.

۲- هرگونه عوارضی که به موجب قانون و یا مقررات خاص باید از محل سود یا درآمد واحدها تامین شود بعنوان تقسیم سود تلقی شده و از نظر تعیین قیمت رسمی جزء هزینه های واحد نمی باشد و در نرخ فروش منظور نمی شود.

۳- عوارض و یا مالیات که به موجب قانون صرفا شرکت تولید کننده از محل قیمتهای فروش سال مالی موظف به پرداخت آن میباشد در صورت افشاء در سرفصل هزینه ها در محاسبات منظور نمی گردد.

۴- کلیه ارقام اعلام شده تحت سرفصل جرایم که ناشی از عملکرد سال مالی شرکت میباشد در محاسبات منظور نمی گردد.

۵- مالیات بر درآمد از نظر تعیین قیمت رسمی جزء هزینه های واحد نمی باشد و سود محاسباتی قبل از مالیات بر درآمد می باشد.

۶- درصد سود و هزینه های عمده فروشی و خرده فروشی محصولات با پیشنهاد سازمان و تصویب هیات تعیین و تثبیت قیمت ها تعیین می گردد.

۷- اقدامات مرتبط با تعیین قیمت محصولات شرکت های بسته بندی در چارچوب گواهی فعالیت (پروانه بهره برداری، کسب و ...) صادر شده و ناظر به ضوابط قیمتگذاری مرتبط با آن انجام خواهد شد در این موارد برای شرکت های تولیدی سود در محاسبات با مابعد ۱۳ درصد اعمال می گردد.

۸- در مواردی که واحدهای تولیدی فاقد سیستم بهای تمام شده باشند، برای سرشکن کردن هزینه ها و درآمدها بین محصولات، بهای تمام شده هر واحد محصول به استناد استانداردهای حسابداری و از روش های کارشناسی همانند میزان مواد مصرفی، ساعت کارکرد، زمان سنجی تولید محصول، میزان تولید، میزان فروش و.. انتخاب و بهای تمام شده هر واحد محصول محاسبه می گردد.

۹- در ارتباط با هزینه هایی که مبنای تسهیم آن ظرفیت اسمی می باشد، در صورتیکه در سال مورد رسیدگی میزان تولید واقعی شرکت نسبت به ظرفیت اسمی مندرج در پروانه بهره برداری اختلاف داشته باشد با هدف تسهیم واقعی تر هزینه های مرتبط با تولید به جای ظرفیت اسمی در صورت وجود یادداشت مقایسه ای تولید در صورتهای مالی ارایه شده (شامل ظرفیت اسمی، ظرفیت عملی / معمول و تولید واقعی) میانگین دو سال ظرفیت عملی معمول (صد در صد) مبنای محاسبات قرار گیرد در غیر این صورت به تناسب میزان تولید واقعی به ظرفیت اسمی مندرج در پروانه بهره برداری می بایست نسبت به تعیین و تعدیل بر مبنای یک شیفت کاری اقدام شود. در مواردی که میزان فروش یا تولید واقعی بیش از ظرفیت اسمی باشد صرفاً در صورتیکه پروانه بهره

برداری ارایه شده از طریق شرکت حداکثر ۳ سال قبل از زمان بررسی پرونده بروز رسانی یا اخذ شده باشد
مبنای تسهیم هزینه های مرتبط ظرفیت اسمی (صد در صد) می باشد.

۱۰- در راستای اجرای دستورالعمل تنظیم بازار خودروی سواری شورای رقابت به شماره ۵۴۳ و آخرین اصلاحات مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۱۱، کلیه درخواست های واصله برای تغییرات قیمت شرکت های تولید کننده خودرو (تولیدی و مونتاژی) صرفا مستند به صورت های مالی حسابرسی شده ۶ ماهه یا سالانه و برای دو نوبت در سال با رعایت سایر مفاد بندهای ۱ و ۲ مبنای اولیه ضوابط قیمتگذاری قابلیت بررسی خواهد داشت. در صورت وصول درخواست هایی بیش از دفعات مذکور پیرامون اعمال تغییرات قیمت ناشی از نوسانات اقتصادی موثر در قیمت تمام شده، چنانچه تغییرات افزایشی نرخ ارز یا شاخص تورم تولیدکننده بخش صنعت اعلامی از طریق بانک مرکزی در مقطع زمانی وصول درخواست نسبت به مقطع زمانی آخرین قیمت های اعلامی بیش از ۱۰ درصد باشد رسیدگی لازم متأثر از سهم اثر هزینه های مرتبط صورت می پذیرد.